

Anna Franczyk, Katarzyna Krajewska

Program psychostymulacji dzieci w wieku przedszkolnym z deficytami i zaburzeniami rozwoju

Ćwiczenia i zabawy
do wykorzystania
w pracy dydaktyczno-
-terapeutycznej dla
nauczycieli i terapeutów
pracujących z dziećmi
o specyficznych
potrzebach edukacyjnych

Anna Franczyk
Katarzyna Krajewska

Program psychostymulacji dzieci w wieku przedszkolnym z deficytami i zaburzeniami rozwoju

Ćwiczenia i zabawy do wykorzystania
w pracy dydaktyczno-terapeutycznej
dla nauczycieli i terapeutów pracujących z dziećmi
o specyficznych potrzebach edukacyjnych

impuls

Kraków 2014

Spis treści

Przedmowa	9
1. Dla kogo przewidziany jest program?	11
2. Cele programu	13
3. Metody, formy i zasady pracy wykorzystywane przy realizacji programu	14
4. Współpraca z rodzicami	17
5. Treść i struktura programu	18
6. Funkcjonowanie w środowisku	20
6.1. Czynności samoobsługowe	20
6.2. Nawiazywanie kontaktów społeczno-emocjonalnych	24
6.2.1. Dziecko poznaje siebie	25
6.2.2. Dziecko i jego rodzina	27
6.2.3. Dziecko wśród innych dzieci	29
I. Poziom zmysłowy — czyli poznawanie poprzez zmysły	33
1. Ćwiczenia rozwijające zmysł dotyku	33
1.1. Ćwiczenia zmierzające do poznania samego siebie	34
1.2. Ćwiczenia zmierzające do poznania doznań termicznych	35
1.3. Ćwiczenia zmierzające do rozpoznania różnych struktur powierzchniowych	37
1.4. Ćwiczenia zmierzające do poznania drugiej osoby, sposobów komunikowania się z drugim człowiekiem, przekazywania mu informacji i emocji	38
2. Ćwiczenia rozwijające zmysł smaku i węchu	40
3. Ćwiczenia rozwijające percepcję wzrokową i koordynację wzrokowo-ruchową	41
4. Ćwiczenia rozwijające percepcję słuchową	44
4.1. Ćwiczenia wrażliwości słuchowej	45
4.2. Ćwiczenia wstępne do nauki mowy	46
5. Ćwiczenia rozwijające sprawność ruchową	51
Arkusze obserwacyjny rozwoju dziecka — na poziomie zmysłowym	54

II. Poziom poznawczy	59
1. Ćwiczenia rozwijające percepcję i pamięć wzrokową	60
2. Ćwiczenia percepcji, pamięci słuchowej i koordynacji słuchowo-ruchowej	64
2.1. Ćwiczenia wrażliwości słuchowej.....	65
2.2. Ćwiczenia spostrzegawczości słuchowej i koordynacji słuchowo-ruchowej	67
3. Rozwój mowy i myślenia	68
4. Ćwiczenia motoryki dużej i małej	72
5. Ćwiczenia orientacji przestrzennej.....	77
5.1. Ćwiczenia rozwijające orientację w schemacie własnego ciała	78
5.2. Ćwiczenia orientacji w schemacie ciała drugiej osoby stojącej naprzeciw	81
5.3. Ćwiczenia orientacji w przestrzeni	82
Arkusz obserwacyjny rozwoju dziecka — na poziomie poznawczym	84
III. Poziom odkrywco-badawczy	89
1. Ćwiczenia rozwijające i usprawniające percepcję wzrokową i koordynację wzrokowo-ruchową	89
2. Ćwiczenia percepcji i pamięci słuchowej oraz koordynacji słuchowo-ruchowej	97
2.1. Ćwiczenia wrażliwości słuchowej i różnicowanie dźwięków niewchodzących w skład mowy ludzkiej	98
2.2. Ćwiczenia rytmizujące	101
2.3. Ćwiczenia rozwijające mowę, myślenie i wzbogaca- jące słownik	102
3. Ćwiczenia motoryki dużej i małej	105
4. Ćwiczenia orientacji przestrzennej	113
4.1. Zabawy doskonalące świadomość własnego ciała oraz ćwiczenia wdrażające do gospodarowania własnymi ruchami	114
4.2. Zabawy rozwijające pojęcia dotyczące kierunków w przestrzeni	115

4.3. Ćwiczenia i zabawy wyrabiające orientację w schemacie drugiej osoby	116
4.4. Zabawy kształtujące określenia dotyczące położenia przedmiotów w przestrzeni (określanie miejsca, kierunku)	117
4.5. Zabawy rozwijające pamięć ruchową i koordynację wzrokowo-ruchową	118
Arkusz obserwacyjny rozwoju dziecka — na poziomie odkrywczo-badawczym	119
IV. Poziom abstrakcyjno-symboliczny	125
1. Ćwiczenia z zakresu percepcji wzrokowej	125
2. Ćwiczenia w zakresie percepcji słuchowej	131
2.1. Ćwiczenia rozwijające słuch fonematyczny oraz analizę i syntezę słuchową	132
2.2. Ćwiczenia z zakresu rozwoju słuchu fonetycznego	138
2.3. Ćwiczenia doskonalące pamięć słuchową i słowną	139
2.4. Ćwiczenia doskonalące wypowiedzi dzieci (mowę i myślenie)	140
3. Ćwiczenia motoryki dużej i małej	142
4. Ćwiczenia orientacji przestrzennej i kierunkowej	150
4.1. Ćwiczenia kształtujące orientację w kierunkach oraz pamięć ruchową	150
4.2. Ćwiczenia rozwijające wyobraźnię kinestetyczno-wzrokowo-ruchową	151
4.3. Ćwiczenia wdrażające do zwalniania napięcia stawowo-mięśniowego motoryki małej dłoni i palców	152
4.4. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania	152
Arkusz obserwacyjny rozwoju dziecka — na poziomie abstrakcyjno-symbolicznym	154
Bibliografia	161
Aneks. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej	163